

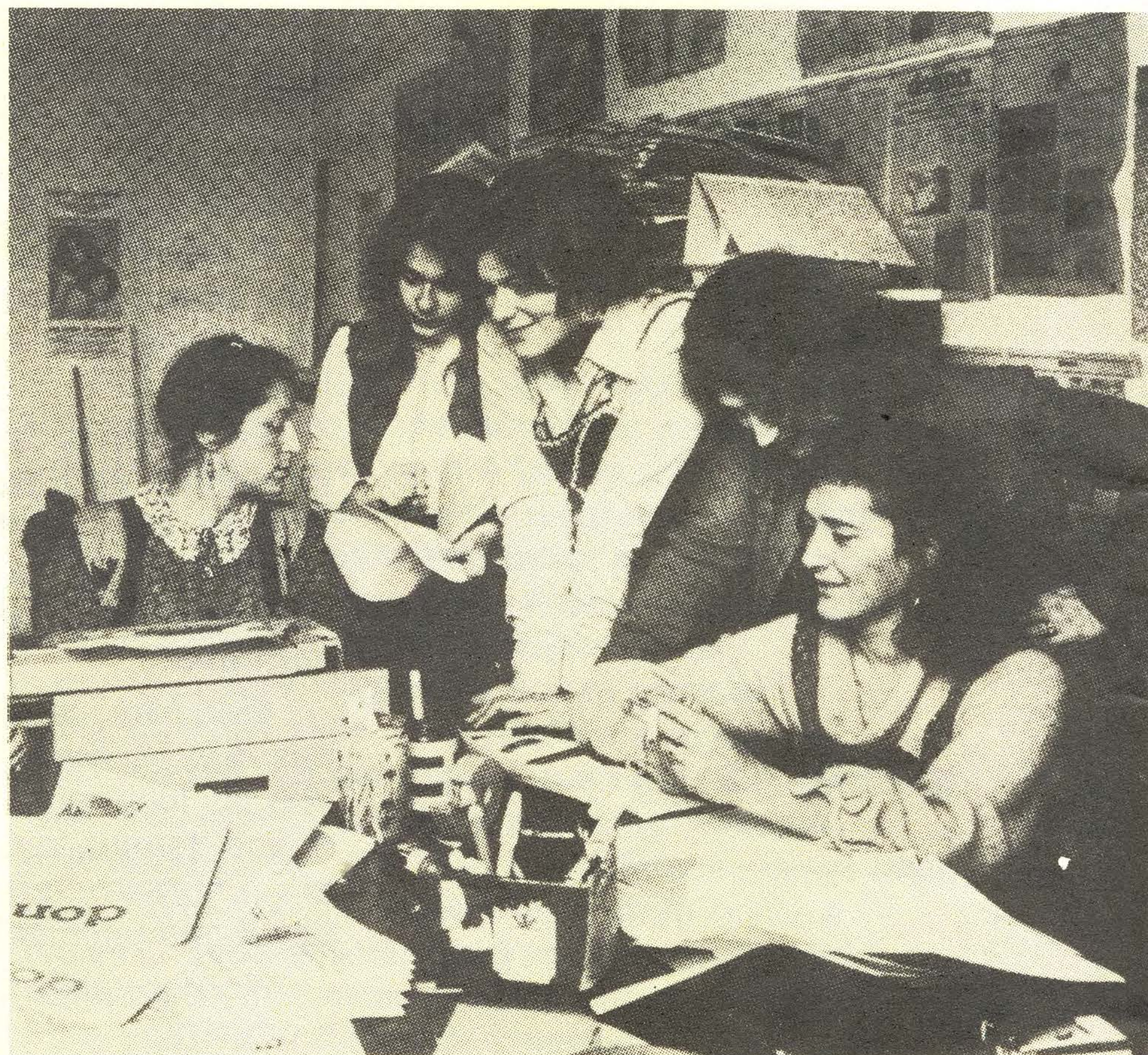
a muller e os medios de comunicación

Ó falarmos xenéricamente da presenza e función real das mulleres nos medios de comunicación social que existen en Galicia, teremos por forza de nos remitir ao dado obxectivo da súa recente incorporación ao labor xornalístico. Non acontece así no caso do traballo de "locución" nas emisoras de radio, que ven sendo desenvolvido preferentemente por mulleres, dende a implantación destes medios no noso país, seguindo a tónica dominante do resto do Estado, e diría que tamén, lóxicamente, no resto do mundo.

Así pois, queda feita a distinción entre o traballo informativo e o traballo de lectura de textos escritos por segundas persoas, ou como moito, de presentación de discos e concursos, amais da grabación de cuñas publicitarias. Este distinción é importante porque hai unha relación fundamental cando se analiza o rol "activo" no caso da información, e o "pasivo" no da locución. Non é, xa que logo, gratuito, que a muller accedera primeiramente a esta segunda función pois a sociedade acepta mellor esa condición reducida a ser unha "voz", a ser posibel fermosa, que non precisa dun soporte intelectual, senón dunha boa vocalización —por suposto do español e sen albisca o mais íntimo residuo de galeguidade—, e unha certa soltura na lectura. A locutora, pois, é unha figura común dende hai tempo nos medios radiofónicos que se incorporou tamén axiña á televisión, dentro do mesmo tipo de traballo de "busto-parlante".

A xornalista, en troques, é un fenómeno relativamente novo. Pódese dicir que é de dez anos a esta parte cando xorden un feixe de mulleres que se van incorporando, pouco a pouco, á prensa, e mais serodiamente, á radio. A falla en Galicia dunha Facultade de Ciencias da Información que obriga a quen quere cursar os estudos de xornalismo a desplazarse a Madrid, Barcelona, Bilbao ou Pamplona, pode ser un dos motivos polos que a universitaria galega non se decantou mais frecuentemente por esta carreira á cal, no resto do Estado, se incorporaron un grande número de mulleres na última década. Por outra banda, o cativo mercado de traballo é, sen dúbida, un factor que poido desanimar tamén algunha vocación anunciada.

Dentro desta situación de inferioridade numérica que estamos a salientar, a muller xornalista hoxe, ten que superar numerosos atrancos á hora de desenvolver o seu traballo, sobre todo, tendo en conta que o mundo da noticia está protagonizado case exclusivamente, por homes que se convirten no único interlocutor posibel. Un traballo eminentemente masculinizado polo mito que o arrodeou dende o cine, a literatura, e dende a propia mistificación da "imprensa" como cuarto

poder —falacia doadamente demostrabel con soio reparar nos craros intereses aos que serve cada empresa xornalística—, semella ter alonxado á muller dunha capacitación e capacidade idóneas para o seu exercicio. Non é preciso crarexar que a realidade na práctica evidencia o contrario, pero é un tópico que existe e, de algunha maneira, tamén condiciona.

Sería preciso facer unha análise miúda de cada xornal ou emisora de radio, e mesmo da TVG, para coñecermos o número de mulleres que hai neles e a función que desempeñan, mais sen tempo nin espacio dabondo para realizar ese traballo, podemos asegurar que en nengún caso unha muller ocupa un posto de responsabilidades no "staff" directivo de calquera deles⁽¹⁾. E falo de posto no sentido profesional, non como algo herdado do vencello familiar cos propietarios do medio. Se cadra, as mulleres que hoxe traballan nestas empresas non tiveron tempo aínda de acadar esa situación, precisamente pola súa recente incorporación á profesión, aínda que esta sería a lectura mais benigna. A interpretación mais realista incide na discriminación xeral que se da na sociedade para a muller en calquera eido laboral, e certamente, con isto, non estamos a descubrir ren novo.

M. X. Porteiro.

(1) Agás Margarita Ledo que foi durante algún tempo directora do Semanario "A Nosa Terra".